

Radim Uzel

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

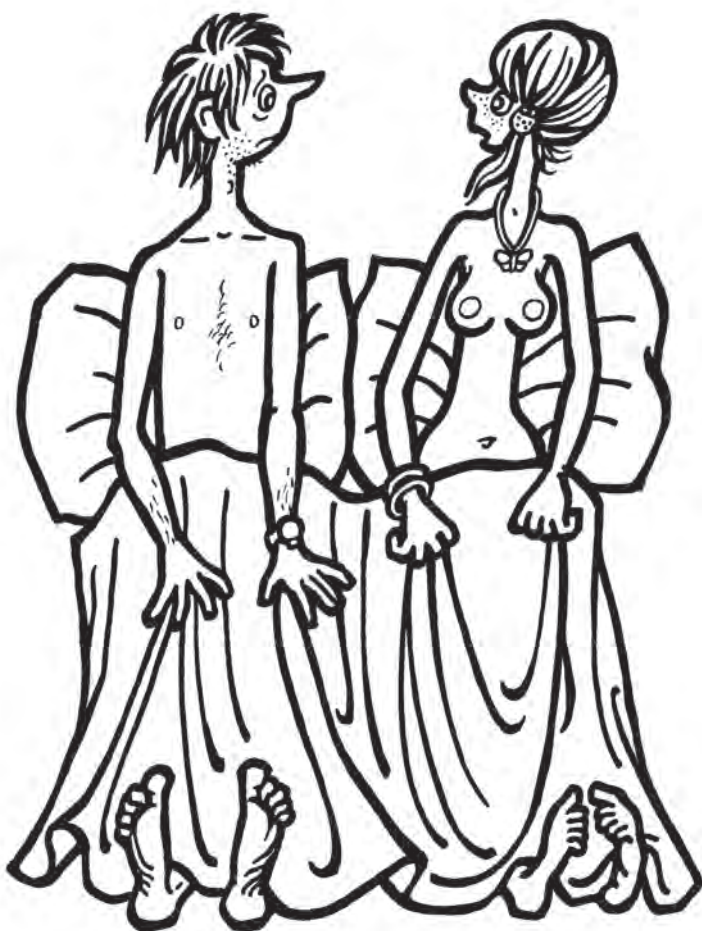
1. Biologická pravidla jsou věčná

Čeština má tak trochu nevýhodu ve vysvětlení významu slova „sex“. Latinsky to samozřejmě znamená „pohlaví“, ale když se to má vysvětlit česky, zavání to vždycky tak trochu nemravností. Proto se v seriózních publikacích raději volí slovo „gender“, o kterém často ani mnozí maturanti netuší, co vlastně znamená. Tak se slovem „pohlaví“ jsou problémy. Jedno takové nedorozumění jsem zažil už jako žák obecné školy, když jsme dostali zadán slohový úkol „popis naší třídy“. Na čestném místě stála mohutná hlava J. V. Stalina (jak jinak v roce 1950?) Jak to nazvat? Snad „Stalinovo poprsí“? To je ale trochu nemravné. A navíc žádná prsa soudruh Stalin nemá. Je to jenom hlava. Tak zvítězil termín „Stalinovo pohlaví“. Soudružka učitelka nebyla spokojená.

Samozřejmě jsme v té době taky naprosto neznali pojem „sexuální výchova“. Dodnes je pro mnohé ctnostné pedagogy nepatřičný. Bláhově se domnívají, že se týká především jakéhosi sexuálního know-how, tedy návodu, jak správně sexuálně obcovat, tedy jakousi souložní propedeutiku. „Přece nebudete provádět sexuální výchovu u předškolních dětí,“ ozývá se často z řad mravokárců, kteří netuší, že i v tomto útlém věku je mládeži vhodné vysvětlit rozdíl mezi pohlavími, protože skoro každé dítě již v útlém dětství často z vlastní zkušenosti ví, že kluci to mezi nohama mají jiné než holky. A ani si nemusí hrát na doktora.

Před významem slova „sex“ váhala nedávno i angličtina neznalá turistka přistávající letadlem na londýnském letišti Heathrow. Dostala od stevardky palubní průvodku, tedy jakýsi krátký dotazníček, kde vyplňuje jméno, bydliště a „sex“. Ti indiskrétní Angličané totiž ještě nedávno, v dobách před utajováním, chtěli vědět, zda jste muž nebo

žena. Bohužel to dnes už mnozí cestující ani nevědí. Jak to bylo snadné ještě před několika lety. Napsali jste prostě „male“ nebo „female“, nebo M či F. Prostoduchá Češka je překvapena, že soused píše „male“ a hned přemítá, co má asi malého. V rozpacích pak do rubriky napíše „2x týdně“. Naivně se domnívá, že slovem „sex“ se pátrá po rozměrech genitálu, či po frekvenci pohlavních styků.

Ale nechejme stranou ty nové výmysly se třetím, čtvrtým, nebo já nevím jakým pohlavím. Ať už se cítíme jako muž, žena, ženomůž nebo mužožena, zůstává nad slunce jasnějším faktem, že základní součástí lidství je naše sexualita. Bez sexuality je nemyslitelný život člověka na Zemi, protože nejdůležitější funkcí sexuality je prokreace – rozmnožování. Tento znak člověk sdílí s velkým množstvím ostatních živočichů. Rozmnožovací funkce má nehlubší biologické kořeny. Ty jsou zajištěny složitým přírodním mechanismem – hormony ovlivněnou tvorbou zárodečných buněk – ženských vajíček a mužských spermií. Jedině jejich spojení může dát vznik novému lidskému jedinci.

Kromě těchto prastarých biologických kořenů je sexualita také úzce spojena s lidským chováním. Asi vám neprozradím žádné tajemství sdělením, že základní vlastností lidské psychiky je vzájemné sexuální puzení dvou lidských bytostí opačného pohlaví. Právě tento párový charakter sexuálního spojení provázený pocity slasti dává lidské sexualitě další společenský rozměr. To zvířata neznají, to zná jenom člověk. Kromě své *prokreační* – rozmnožovací funkce je lidská sexualita obdařena ještě funkcí *rekreační*. Sexuální styk nám přináší potěšení, radost a pocit blaha. Lidská sexualita tak nabývá další rozměry sociální a kulturní. Člověk je sice stále živočich – zvíře, ale už má v sexualitě něco navíc. Lišíme se tím od sexuálních standardů všech ostatních asi 4 300 druhů savců našeho světa.

Na první pohled zcela jasná skutečnost – znalosti o tom, že se člověk rozmnožuje způsobem pohlavním, jsou obecně známé i školním dětem. Ovšem mluvit o tom ve společnosti a nahlas je pro mnohé i vysoce postavené politiky nemravné. Vzpomínám si na televizní debatu týkající se populační politiky, kde účastníkem byl také tehdejší ministr školství profesor Piřha – vedlejším povoláním katolický kněz. Důrazně se rozhořčil a protestoval proti mé zmínce o antikoncepci: „Nemluvte tady o takových nemravnostech, když diskutujeme o populační politice!“ „Ale, pane profesore, antikoncepce s populačními problémy přece souvisí. Vždyť i vaši rodiče museli mít spolu pohlavní styk. Na dítě narozené ze zkusavky věkově nemáte,“ odpověděl jsem

bezelstně. Politik zrudl, zaujal ke mně ryze nepřátelský postoj, a nakonec mi dokonce odmítl podat ruku. Představa souložících rodičů zmíněná před celým národem tohoto ctnostného starce rozhořčila a pobouřila. A kdyby to byl pouze katolický duchovní, tak bych se ani nedivil. Ale byl tehdy také ministrem školství České republiky!

Dnes už asi i mladší školní věk skýtá poznatek, že nejen člověk, ale většina savců nežije v páru tvořeném dospělou samicí a dospělým samcem, kteří se společně starají o své potomstvo. Řada druhů se vyznačuje izolovaným životem příslušníků obou pohlaví, kteří se setkávají jen za účelem kopulace a rozmnožování. Naprostá většina samců také neprojevuje žádnou rodičovskou péči. Jejich funkce končí předáním spermií. Ani u zvířat žijících ve smečce samci často nerozeznávají své potomky od ostatních mláďat pocházejících od jiných samců. Samozřejmě i zde existují určité ojedinělé výjimky.

Všechny druhy sociálně žijících savců pak provozují svůj pohlavní styk na veřejnosti, před zraky všech ostatních příslušníků zvířecí skupiny. Snad jenom u šimpanzů může vznikat jakési dočasné „manželství“, kdy se samice se samcem vzdalují a nějaký čas žijí v ústraní. Tato skutečnost však nebrání šimpanzí samici, aby se v tomtéž cyklu oddávala ještě navíc veřejnému sexu s ostatními příslušníky tlupy.

Dalším typicky lidským sexuálním znakem je takzvaná skrytá ovulace a téměř nepřetržitá plodnost. Dospělé samice většiny savčích druhů inzerují svou plodnost nápadnými zrakovými a pachovými signály, někdy nápadnou změnou svého chování. V ostatních dnech samce odmítají a jsou také pro tyto samce nepřitažlivé. Sexuální spojení slouží tedy výhradně k oplodnění, tito živočichové rozhodně nepěstují sex pro radost a potěšení.

Skrytá plodnost a trvalá sexuální přitažlivost slouží u člověka k rekreačnímu sexuálnímu spojení. Na rozdíl od většiny ostatních savců lidské mládě vyžaduje ke svému dokonalému vývoji rodičovskou péči od matky i otce. Tato párová rodičovská péče je tak u člověka zakotvena také evolučně – takové dítě má daleko větší předpoklady ke svému přežití než dítě opatrované pouze matkou. Skrytá ovulace

a oboustranná sexuální aktivita i v době relativní neplodnosti tak „udrží tatínka doma“.

Jako každý přírodní úkaz má i tato rekreační sexuální aktivita své druhové výjimky. Sexualitu od reprodukce dokáží oddělit a náznaky rekreační aktivity provozovat také někteří delfini a šimpanzi bonobo. Sexuální život těchto trpasličích šimpanzů je ze všech živočišných druhů asi nejvíce podobný člověku. Šimpanz bonobo umí souložit v misionářské poloze tváří v tvář, pěstuje orální sex, zná polibky jazykem, a dokonce jsou u něho popsány znaky prostitučního chování – samice souloží za banán. Tato odměna však musí být předána až po uskutečnění sexuálního aktu. Pokud samice dostane banán dříve, tak zpravidla uteče. Tento šimpanzí zvyk ostatně také převzala lidská prostituce – platí se zpravidla až po skončení aktu.

Také orální sex vychutnávají bonobové se stejnou radostí jako Američané v éře prezidenta Billa Clintona. Velmi dobře víme, že právě orální sex zachránil tomuto americkému prezidentovi setrvání ve funkci. S proslulou stážistkou Monikou Lewinskou totiž nesouložil klasickým způsobem. Jeho přísaha před senátním výborem „No sex!“

byla tedy pravdivá. Američané si řekli: „Když může pan prezident, můžeme také!“ A Evropa následovala jenom o několik let později. Někteří sexuologové tvrdí, že právě touto renesancí orálního sexu vlastně začalo 21. století.

Americký odborník na fyziologii sexuality Jared Diamond označuje člověka za živočicha s nejpodivnějším sexuálním životem a shrnuje šest nejvýraznějších rozdílů mezi sexualitou lidskou a obecně živočišnou:

1. Ve většině lidských společností nakonec muži a ženy vstupují do dlouhodobého párového vztahu – „manželství“. Tento vztah pak ostatní členové příslušné společnosti uznávají jako dohodu. Z této dohody pak plynou pro oba účastníky vzájemné závazky. Pár se poté většinou opakovaně oddává sexu. Většinou nebo výlučně mezi sebou.
2. Nádavkem k tomu, že je sexuálním svazkem, manželství je i partnerstvím pro společnou výchovu dětí, které z něj vzešly. Konkrétně platí, že lidští samci běžně poskytují rodičovskou péči stejně jako lidské samice.
3. Buť manžel a manželka (případně manželky, respektive v ojedinelých případech manželé) vytvořili pár (nebo příležitostně harém), nežijí osaměle ve vymezeném teritoriu, které brání před jinými páry, nýbrž uvnitř společnosti dalších párů, s nimiž ekonomicky spolupracují a sdílejí přístup do společenského teritoria.
4. Manželští partneři se věnují sexu v soukromí. Jsou-li při tom přítomni další lidé, partnerům to ve většině případů vadí.
5. Lidská ovulace je spíše skrytá než inzerovaná. To znamená, že krátké období plodnosti žen kolem ovulace je obtížně zjistitelné nejen pro jejich potenciální sexuální partnery, nýbrž i pro většinu žen samotných. Sexuální vnímavost ženy není omezena jenom na vlastní čas plodnosti, ale pokrývá celý její menstruační cyklus, nebo jeho většinu. Z toho plyne, že k většině lidských souloží dochází v době nevhodné pro početí. Účelem lidského sexu je tedy zejména radost a potěšení, nikoliv pouze oplodnění.

6. Všechny ženy procházejí ve vymezeném období – zpravidla mezi čtyřicátým až padesátým rokem života – klimakteriem, po kterém následuje menopauza a naprosté zastavení plodnosti. Muži obecně tímto obdobím neprocházejí. Samozřejmě i muž má občas problémy s plodností v kterémkoliv věku. Neexistuje však žádný hromadný výskyt mužské neplodnosti v určitém věku. Na rozdíl od ženy u muže neexistuje univerzálně věkem načasované zastavení plodnosti.

Ženská ovulace, která představuje období nejvyšší plodnosti, je tedy na rozdíl od antropoidních opic skrytá. Rozhodně se u ženy neprojevuje nápadně červeným zadkem jako u šimpanzí samice. Nicméně jakési na první pohled neviditelné signály ovulace má i žena k dispozici. Veliké překvapení znamenalo zjištění, že striptérky v ovulačním období dostávají vyšší finanční odměny. V USA se ty dolarové bankovky strkají slečnám za okraje prádla. Hodnota zastrčených bankovek odpovídá fázi jejich menstruačního cyklu. Muži pravděpodobně podvědomě vnímají zdánlivě neviditelné signály momentální vyšší plodnosti svlékajícího se děvčete. Je zajímavé, že pokud dotyčná dívka náhodou užívá antikoncepční tablety, hodnota zastrčených dolarů zůstává stejná. Efekt skryté plodnosti se ruší, protože tady skutečně žádná plodnost neexistuje.

Biologické a sociální vlivy tak tvoří v lidské sexualitě vzácnou symbiózu. Pod pojmem *sexualita* pak nerozumíme jenom *sexuální chování*, ale také *sexuální prožitek*, což je kategorie podstatně hůře uchopitelná a výzkumy sledovatelná.

Některé znaky lidské sexuality platí univerzálně a jejich výskyt můžeme sledovat napříč časem a světadíly. Po celou dobu existence lidstva takto s největší pravděpodobností platí párový charakter lidského sexuálního chování. Skupinové sexuální aktivity představují pouze výjimku. Určité váhání vidíme v zařazení skupinové sexuální aktivity mezi úchytky. Cítíte v češtině ten drobný rozdíl mezi slovy „úchytká“ a „odchytká“? Toto chování nebude asi v pravém slova smyslu deviantní, v moderní společnosti je můžeme spíše považovat

za jakousi libůstku, Skupinová sexualita tak slouží ke zpestření sexuálního kontaktu.

Další transkulturní a všeobecně platnou charakteristikou lidského sexu je relativně nízká vzájemná erotická atraktivita příslušníků stejného pohlaví. Jak bude ještě v dalších kapitolách řečeno, výjimku z tohoto jevu není možno zařadit mezi úchytky. Dříve byla často homosexuální orientace odsuzována, v minulých dobách byla dokonce i kriminalizována. S takovým postojem se někdy můžeme setkávat v různých společnostech až do dnešních dnů.

Také nižší atraktivita sexuálně nezralých objektů je všeobecně platným znakem biologie lidské sexuality. Stejně jako homosexuální orientace, tak i pedofilní zaměření představuje výjimku v sexuálním chování člověka. Ani v tomto případě není jeho zařazení mezi deviace zcela jednoznačné. I zde totiž existují v posuzování této aktivity četné transkulturní a historické rozdíly. V některých společnostech (zejména v antickém Řecku a Římě) byla pedofilní aktivita obecně tolerována a považována za sexuální normu.

Podle Ernesta Bornemana neexistuje snad spornější aspekt sexuální abnormality nežli pedofilie. Mnoho mužů a žen s vysokou inteligencí a nespornou etikou s pedofilií nejen souhlasilo, ale považovalo ji dokonce za přímou výchovnou povinnost a jedinou skutečně účinnou metodu výchovy mladých lidí. Dokonce i někteří sexuologové se s tímto názorem ztotožňují a sexuální aktivitu s nezletilými, zejména pokud není doprovázena násilnými prvky, považují za přirozenou a neškodnou. Současně bývá poukazováno na to, že zákonem stanovený věk sexuálního konsensu (u nás 15. rok věku) je zbytečně vysoký a neodpovídá přirozenému rozvoji sexuální aktivity dítěte. Ještě o tom bude řeč v dalších kapitolách. Největší nebezpečí pro dítě totiž nepředstavuje samotná sexuální aktivita, ale panika dospělých a trapnost soudního procesu.

Mezi další typické znaky biologie lidské sexuality patří vyšší sexuální aktivita mužů, jejich vyšší agresivita a dominance. O všech těchto charakteristikách bude pojednáno v příštích kapitolách stejně

jako o mužském sklonu k mnohoženství. Mnohoženství je typickým znakem mnoha lidských společenství, zatímco mnohomužství tvoří jenom okrajovou výjimku.

Zajímavou skutečností je také vyšší zranitelnost mužských sexuálních funkcí. Erektce penisu představuje nesmírně složitý biologický mechanismus. Do topořivých těles se náhle napumpuje 120 ml krve a ta krev jako zázrakem neodteče. Navíc je celá akce na vůli nezávislá. Penis se často ztopoří, když nechceme, a naopak, když chceme, tak ztopoření selhává. Ženskou obdobou ztopoření je zvlhčení genitální sliznice. To vlastně není žádný zázrak. Nedostatečné zvlhčení se dá uměle nahradit, například lubrikačním gelem. Naproti tomu porucha erektce představuje v lidské sexualitě vážný zdravotní problém. U málo- kterého muže se alespoň jednou v životě takováto situace nevyskytne.

Z rozdílné výbavnosti sexuálních funkcí – u muže erektce a u ženy lubrikace – vyplývá jedno, poněkud triviální sexuologické pravidlo: „Žena může vždycky, muž jen sporadicky“. V souvislosti s tímto faktem na jednom sexuologickém sjezdu zaznělo, že k oslavě každé erektce penisu by měla být vlastně sloužena bohoslužba jako díkůvzdání za tento zázrak přírody. U ženy zvlhnutí genitální sliznice je zázrakem podstatně méně efektním a dobře lubrikantem nahraditelným.

S ostatními živočišnými druhy má člověk společnou schopnost učení. Učíme se i sexu. Převažující část lidského sexuálního chování byla zafixována již před dvěma až třemi milióny let. Bylo to v době, kdy naši předkové žili v rozptýlených tlupách lovců a sběračů. Vrozené lidské dispozice způsobují, že provádíme určité činnosti na základě speciálních podnětů. Také sexuální reakce vyžadují přítomnost určitých podnětů. U člověka takový podnět představují speciální druhotné sexuální znaky. Ve spojení se sociálním učením pak způsobují zamilovanost a erotickou fascinaci. Vlastní pohlavní spojení, tedy ten speciální sexuální know-how, je však vytvářen kopírováním zážitků ostatních příslušníků živočišného druhu. Tuto podmíněnost sexuální aktivity odpozorovaným zážitkem má člověk společnou pouze s některými antropoidními opicemi. Všichni ostatní živočichové jsou

schopní sexuálně fungovat jaksi automaticky a samovolně. Pouze člověk a některé druhy opic musí mít pohlavní styk předem odpozorován. Pokud se příslušný dospělý samec bez sexuálních zkušeností ocitne ve společnosti atraktivní samice, dojde sice u něho ke ztopoření penisu, ale dále už neví „co s ním“. Také člověk musí mít zrakové nebo slovní poučení o technice pohlavního styku. Buď mu to někdo řekne, nebo to odkouká od jiných. Pokud takové poučení nepřijde, zůstane ten chudák na začátku pohlavního spojení zmateným a bezradným.

Erotická fascinace jako startér sexuální aktivity však není podmíněna jenom zrakovým vnímáním příslušníka opačného pohlaví. Tento startér předpokládá ještě další smyslové vjemy, tedy podněty

hmatové, čichové, chuťové a možná i sluchové. Vzájemné dotyky tvoří adekvátní součást sexuální komunikace. Erotické kožní vnímání, osahávání a hlazení protějšku je každému člověku dostatečně známou věcí. Dotyky kůže na kůži, šmírání vlasy a ochlupením, tělesné teplo a tvary těla, vlhkost sliznic, líbání, sání a olizování, to všechno patří k sexuálnímu dráždění a současně představuje součást našeho hmatu. Přednost dostává především vzájemné hlazení a tady se právě hovoří o erotogenních zónách, tedy oblastech, které jsou při milostných aktivitách preferovány a jejichž dotykové dráždění přináší příjemné erotické pocity a uspokojení.

Nejinak je tomu i s čichovými podněty. Individuální pachové signály jsou způsobeny odlišným charakterem lidského potu, který je závislý na antigenní struktuře vázané na bílé krvinky. Každý člověk má naprosto individuální strukturu těchto protilátek, je to jakýsi imunologický otisk prstů. Je zajímavé, že je touto strukturou ovlivněn i specifický pach potu, kterým můžeme svůj protějšek identifikovat jako sympatický nebo nesympatický. Výzkumem bylo zjištěno, že nejvíce sympatičtí jsou nám jedinci s co nejvíce odlišnou strukturou těchto protilátek a podle tohoto individuálního tělesného pachu si pak vybíráme partnera. Tato výběrová odlišnost byla snad u člověka zakódována přirozeným výběrem, který způsobí, že se budou vzájemně nejvíce rozmnožovat páry s co nejodlišnějšími imunologickými dispozicemi, protože jejich potomek bude pak nadán vyšší obranyschopností.

Výsledky tohoto výzkumu byly už několikrát experimentálně potvrzeny, jak bude ještě podrobněji popsáno v následující kapitole. V poslední době byly podobné odlišnosti zjištěny také v chuti slin. Takže prostřednictvím vzájemných polibků s výměnou slin je do výběru sexuálního partnera angažován i chuťový analyzátor. Takže ten pubertální výrok „já tě žeru“ má své vědecké zdůvodnění.

Ve srovnání s jinými savci rozmnožujícími se pohlavním způsobem je člověk nadán poměrně málo výkonnou rozmnožovací schopností. Lidská reprodukce se vyznačuje relativně pozdním sexuálním zráním, nízkou plodností, relativně dlouhou dobou těhotenství, vysokou

nitroděložní úmrtností, malým novorozencem dlouhodobě neschopným samostatné existence a z toho vyplývající dlouhodobou rodičovskou péčí, dlouhou dobou kojení, dlouhými intervaly mezi jednotlivými porody, nízkým reprodukčním výkonem a dlouhodobým životem žen v období, kdy již nemohou otěhotnět. Biologie lidské sexuality je tedy podstatně ovlivněna skutečností, že člověk je veliký, poměrně dlouhou dobu žijící a pomalu rostoucí savec.

Nejpodstatnějším znakem lidské párové sexuality je pak nesporně nevybíravý zájem samců a vybíravá pasivita samic. Z toho pak vyplývá skutečnost, že rodičovská investice samečků je mnohonásobně menší než investice samiček.

Mnohem větší rozdíl pak existuje v produkci zárodečných buněk. Zatímco žena má během celého svého reprodukčního života k dispozici asi 300–350 zralých a oplození schopných vajíček, muž vylučuje při každé ejakulaci desítky milionů spermií. Průměrná ženská plodnost trvá maximálně do padesáti let věku a žena je schopna porodit asi 12–14 dětí. Mužská plodnost trvá ještě do hlubokého stáří a každý muž je schopen zplodit tisíce potomků.

Lidský druh *Homo sapiens* má z biologického hlediska tendenci navazovat poměrně dlouho trvající párové sexuální vztahy, které poskytují podmínky k dlouhodobému vývoji dětí plně odkázaných na rodičovskou péči. Biologicky však náš živočišný druh není disponován k vytváření doživotních párů. Celoživotní oboustranná monogamie se tak stává spíše výjimkou. Opravdu málokterý člověk má pouze jednu partnerku nebo jednoho partnera po celý život. Zejména s ohledem k neustálému prodlužování průměrného lidského věku je člověk biologicky předurčen a naprogramován spíše k soužití typu následné monogamie. Znamená to tedy několik monogamických svazků následujících po sobě v relativně dlouhých časových obdobích. Je tedy možno toto lidské chování označit spíše za následné víceženství nebo vícemužství. A o tom, co je častější, svědčí už ta skutečnost, že se mi slovo „vícemužství“ v mém počítači podtrhlo a označilo za chybu, zatímco „víceženství“ tiskový editor schválil.

Obsah

Místo předmluvy	5
1. Biologická pravidla jsou věčná	7
Některé znaky lidské sexuality platí odpradáвна, ve všech zemích světa, zkrátka pořád a všude. Na prvním místě je to párový charakter sexuálního chování. Skupinový sex představuje nepochybně výjimku. Také nezralí jedinci – děti nejsou většinou žádaným sexuálním objektem. Konečně naprosto nepochybným trvalým znakem lidského sexuálního chování je vyšší sexuální aktivita mužů, jejich větší agresivita a sociální dominance. Na druhé straně je zase mužská sexualita oproti sexualitě ženské mnohem křehčí a zranitelnější.	
2. Jak se k sobě chováme?	19
Na rozdíl od zvířat je člověk po většinu života trvale sexualizovanou bytostí. Nezná dobu říje, je stále při chuti. Je zvířetem trvale sexuálně nadržným. V naprosté většině se chová heterosexuálně. Homosexualita je vždycky orientací menšinovou. Kromě těchto základních parametrů lidské sexuality jako nadstavba ještě existují sexuální emoce, například vzrušení a zamilovanost. Těmi je pak lidská sexualita jaksepatří okořeněna.	
3. Je manželství věčné?	35
Rozmnožovací – prokreační funkce lidské sexuality funguje od nepaměti. Náš živočišný druh Homo sapiens se rozmnožuje po tisíciletí stále stejným pohlavním způsobem. Naproti tomu praktické formy párového soužití prodělávají v historii lidské společnosti významné změny. Tyto změny vyplývají nejen z ekonomických a společenských základů, ale hraje zde také podstatnou roli tradice, kultura a v neposlední řadě také náboženství.	

4. Jedna žena nebo harém?

50

Tato dvě uspořádání intimního soužití se táhnou jako červená nit historií lidské sexuality. Absolutní monogamie – trvale jeden partner a jedna partnerka, představuje spíše historickou výjimku. Polygamie je mnohem častější a má také různé formy. Není to jenom klasické mnohoženství zasahující převážnou část kulturních společností, ale mnohem více rozšířená sukcesivní – následná a postupná polygamie. Muž ženy shromažďuje, žena partnery vyměňuje. S tím souvisí i různá tolerance mužské a ženské nevěry.

5. Kluci s klukama a holky s holkama

59

Změny sexuální orientace zasahují do oblasti partnerských vztahů v každé společnosti. Jedná se hlavně o homosexuální orientaci. Na partnerské soužití má pak sexuální orientace nesporný vliv. Ne každá společnost se s těmito problémy pak vyrovnává stejným způsobem. Zejména způsoby reprodukce jsou řešeny různým způsobem. Klasickým příkladem je například otázka mateřství lesbických žen. Lékařské pokroky v metodách asistované reprodukce postrádají často jednoznačnou právní úpravu.

6. Co je normální a co už ne

70

Ve všech besedách a při všech diskusích se objevuje otázka, kde je hranice mezi normálním chováním a sexuální úchylkou. Normy sexuálního chování jsou ovšem značně pružné a pohyblivé. Hraje zde význačnou roli tradice a veřejné mínění. Ačkoliv je to pro mnohé lidi nepochopitelné, i určité prvky násilí mohou být považovány za normální chování. V partnerském soužití má domácí násilí důležitou roli. Dokonce ani jeho hodnocení nemusí být ve všech společnostech stejné a zcela jednoznačné.

7. Kolik dětí?

86

Lidská sexualita má ze své podstaty charakter prokreační – rozmnožovací a rekreační – potěšující. Plánované rodičovství se pak týká občasného rozporu mezi těmito dvěma rozměry sexuality. Sexuálnímu potěšení je rozmnožovací funkce sexuality někdy na obtíž. Nastupuje pak prevence nežádoucího těhotenství. Nechtěné děti představují zvýšené nebezpečí negativních společenských jevů. K účinné prevenci pak patří antikoncepce a jako nouzové řešení umělý potrat.

8. Jak se liší katolíci od muslimů? 96

Po celou dobu historie lidstva představuje náboženství důležitý společenský faktor ovlivňující všechny aspekty chování. Vliv víry na sexuální život je nepochybný, a ne vždy kladný. Různá náboženství mají k sexuálnímu životu svých věřících různý vztah, podle toho pak upravují svá nařízení. Věřící potom zákazy a příkazy svých duchovních dodržují nestejnou měrou.

9. Sex je vlastně zboží 104

Staré přísloví praví, že každé potěšení něco stojí. Za každou radost se platí. Lidská sexualita představuje vlastně zboží, kde žena prodává a muž kupuje. Cena každého zboží se určuje podle nabídky a poptávky. Peníze představují jen nepatrnou část úhrady sexu, týká se to klasické prostituce. Daleko větší součástí ekonomické úhrady je nepeněžní plnění, které zabezpečuje především manželská smlouva. Cenu sexu výrazně ovlivňuje ženská emancipace. Vyšší rovnoprávnost žen výrazně snižuje cenu sexu až k nulovým hodnotám.

10. Jak na sexuální nebezpečí a zločiny 113

Sexuální výchova je nesporně hlavním činitelem v prevenci negativních jevů souvisejících s lidskou sexualitou. Patří sem především zábrana nežádoucího otěhotnění. Důležitá je také prevence sexuálního zneužívání nezletilých a sexuálního násilí. V poslední době se k těm kriminálním činům přidala též internetová kriminalita ve spojení s tzv. kybersexem.

Literatura 125

Přebal vytvořil Jiří „Arbe“ Miňovský.
Ilustrace Jiří Winter -- Neprakta.
Jazyková redakce Libor Hlaváček.
Technická redakce Jaroslav Kopecký.
Vydalo Nakladatelství Epoque s. r. o.,
Kaprova 12, 110 00 Praha 1,
v roce 2020 jako svou 740. publikaci.
První vydání, 136 stran.
Sazbu a litografii provedlo studio Prestig.
Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s. r. o.

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Knihy Nakladatelství Epoque můžete zakoupit u svého knihkupce nebo si
je lze objednat s 25% slevou přímo u nás:

v e-shopu na adrese: www.epocha.cz,

e-mailem na adrese: objednavky@epocha.cz,

písemně na adrese: Kaprova 12/40, 110 00 Praha 1 – Staré Město,

nebo telefonicky na čísle: 224 810 353.

facebook.com/nakladatelstvi.epocha